

SODANKYLÄ

Sodankylän kulttuuripolku

Suunnitelmallista ja tasa-arvoista kulttuurikasvatusta

Sisällys

Suunnitelmallista ja tasa-arvoista kulttuurikasvatusta..... 3

Kulttuurikasvatussuunnitelman periaatteet..... 4
Yhdenvertaisuus 4
Saavutettavuus..... 4
Paikallisuus 5
Tunne-, esiintymistaidot ja maailmankatsomus..... 5

Kulttuurikasvatussuunnitelman sisältö ja toteutus..... 6

Käytännön toteutus ja arviointi 8
Kirkonkylän varhaiskasvatus ja perusopetus 9
Kyläkoulut 9
Kielipesät ja saamenkielinen opetus..... 9
Toisen asteen kulttuuripolku 10
Arviointi 10

Lisätietoja..... 11

HYVÄKSYTTY HYVINVOINTI- JA SIVISTYSLTK 13 § / 25.2.2026

Suunnitelmallista ja tasa-arvoista kulttuurikasvatusta

Sodankylän kulttuuripolku on vuosittain toistuva ja etukäteen budjetoitu kulttuurikasvatussuunnitelma (KOPS), jonka tavoite on taata kaikille kunnan lapsille ja nuorille yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua taide- ja kulttuurikasvatukseen. Suunnitelma linkittyy kunnan opetussuunnitelmiin ja toteutetaan yhteistyössä taiteen ammattilaisten ja osaajien sekä kulttuurikasvattajien kanssa.

Kulttuuripolku kokoaa yhteen toimintavuoden aikana järjestettävät työpajat, taidelaitosvierailut, esitykset, kirjaston järjestämän toiminnan, kunnan kulttuuriperintökohteisiin tutustumiset sekä muut kulttuuri- ja taidesisällöt. Näin se muodostaa kokonaisuuden, joka tukee paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja vahvistaa kunnan omaa kulttuuriperintöä. Kulttuuripolku varmistaa kulttuurin saavutettavuuden ja jatkuvuuden Sodankylän lasten ja nuorten arjessa.

Kirjaston lasten ja nuorten palvelut toimivat osana kulttuuripolkua. Kirjaston ydintehtävä on edistää lukutaitoa, lukemista ja lukevaa elämäntapaa, joka muodostaa pohjan lasten ja nuorten toimijuudelle paikallisyhteisössä ja koko yhteiskunnassa.

Kulttuuripolun tavoite on edistää kulttuurista osaamista, kulttuuriperinnön arvostamista ja kulttuurien moninaisuuden ymmärrystä sekä tukea lasten ja nuorten kulttuuri-identiteettiä. Kulttuuripolku perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta, jonka mukaan kunnan tulee edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saavutettavuutta ja kulttuurikasvatusta sekä tukea kuntalaisten henkistä hyvinvointia.

Kulttuurikasvatus-suunnitelman periaatteet

1 Yhdenvertaisuus

Kulttuuripolku tarjoaa tasavertaiset mahdollisuudet tutustua taiteeseen ja kulttuuriin, kokea elämyksiä, tuottaa itse kulttuuria ja jakaa kokemuksia. Lasten- ja nuortenkulttuuri tukee kulttuuri-identiteetin muodostumista ja kriittistä kulttuurin vastaanottamista.

Kirjaston tehtävä on olla avoin kohtaamispaikka ja vahvistaa demokratiaa, aktiivista kansalaisuutta ja sananvapautta. Kirjasto tarjoaa asiantuntijuutta, laajan ja moniarvoisen kokoelman, tiloja ja tapahtumia lapsille ja nuorille.

2 Saavutettavuus

Kulttuuripolkuun osallistuminen toteuttaa lasten ja nuorten kulttuurisia oikeuksia ja vahvistaa paikallisidentiteettiä. Yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulujen kanssa tuo taiteen osaksi arkea. Ikäryhmäkohtaiset työpajat tarjoavat kaikille mahdollisuuden osallistua luovaan toimintaan.

Kirjaston saavutettavuus varmistaa kulttuurikasvatuksen läsnäolon arjen oppimisympäristöissä: Tähtikunnan koulun koulukirjasto, kirjastoauto, kirjastokäynnit, kirjavinkkaukset, satutunnit, sanataide ja muut varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen toteutetut kirjastopedagogiset sisällöt tuovat kulttuurin ja tiedonhankinnan lasten ja nuorten lähelle. Kirjasto tarjoaa esteettömiä palveluita, e-aineistoja ja monikielisiä palveluita. Sompion kirjasto kuuluu Lapin kirjastokimppaan, jonka kautta käytettävissä ovat myös Suomen saamelaisen erikoiskirjaston aineistot ja palvelut.

3 Paikallisuus

Kulttuuripolku tarjoaa kulttuurielämyksiä varhaiskasvatuksesta oppivelvollisuuden loppuun saakka. Se hyödyntää paikallisia vahvuuksia kuten luontoa, paikallisia elinkeinoja, saamelaiskulttuuria ja jälleenrakennusajan historiaa. Kirjasto tuo paikallisuuden näkyväksi kokoelmansa aineistoilla Sodankylän historiasta, saamelaiskulttuurista ja paikallisista perinteistä. Kirjaston järjestämät näyttelyt ja tapahtumat vahvistavat yhteisöllisyyttä ja kulttuuriperinnön arvostusta.

Kulttuuripolku tukee Sodankylän kuntastrategian tavoitteita elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Se osoittaa kulttuurin ja taiteen arvostuksen kunnassa, tukee kulttuurialan pitkäjänteistä työtä ja pyrkii hyödyntämään erityisesti paikallisten taiteilijoiden ja kulttuuritoimijoiden palveluita. Kulttuuripolun tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia, ja tulla osaksi arkea ja yhteistä identiteettiä. Kulttuurikasvatus tukee myös kunnan hyvinvointitavoitteita vahvistamalla lasten ja nuorten osallisuutta, mielenterveyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

4 Tunne- ja esiintymistaidot sekä maailmankatsomus

Kulttuurin harrastaminen tukee lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja, oppimista ja sosiaalisia valmiuksia. Se mahdollistaa siirtymän kulttuurin kokijasta sen tekijäksi. Revontuli-Opiston tarjoama taiteen perusopetus tarjoaa väylän luovuuden esilletuomiseen ja kulttuurin tuottamiseen ikätovereille. Kädentaidot vahvistavat itseilmaisua ja onnistumisen kokemuksia.

Kirjasto edistää lukemisen iloa, kulttuurista moninaisuutta ja sen ymmärrystä tarjoamalla laajan ja moniarvoisen kokoelman, asiantuntevaa tiedonhankintaa ja -hallintaa sekä mediakasvatusta ja monipuolista tapahtumatoimintaa. Monipuolisen kirjallisuuden lukeminen avartaa ajattelua ja lisää empatiaa ja ymmärrystä. Kirjasto on paikka, jossa lapset ja nuoret voivat tuoda esiin ideoitaan ja ajatuksiaan.

Kulttuurikasvatus-suunnitelman sisältö ja toteutus

Kulttuurikasvatussuunnitelma rikastuttaa kasvatus- ja opetussuunnitelmia ja tuo kulttuurin ja kotiseudun osaksi arkea. Sodankylän Kulttuuripolku tukee paikallisuuden ja kulttuuriperinnön vaalimista kuntastrategian mukaisesti. Kotiseutu toimii oppimisympäristönä, jossa lapsi on aktiivinen toimija.

Ohjelmaan sisältyy:

Työpajat

Työpajat, joiden sisällöt suunnitellaan ikäryhmäkohtaisesti ja jotka tukevat luovuutta, oppimista ja osallisuutta. Työpajoissa voidaan tutustua eri taiteenaloihin kuten kuvataiteeseen, musiikkiin, tanssiin, teatteriin, sanataiteeseen, käsityöhön ja elokuvataiteeseen.

Käyntikohteet

Käyntikohteet, kuten museot, galleriat, teatterit, kirjastot, kulttuurikeskukset, luontokohteet ja historialliset paikat. Ne tarjoavat elämyksellisiä oppimiskokemuksia ja vahvistavat suhdetta kotiseutuun.

Esittävä taide

Esittävä taide, kuten teatteri-, elokuva-, tanssi- ja musiikkiesitykset, sirkus ja sanataide. Esitykset tukevat tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä kulttuurista lukutaitoa. Ohjelmistot suunnitellaan yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa ja ne voivat sisältää myös työpajoja tai keskustelutilaisuuksia.

Kulttuuritoiminta arjessa

Päiväkodeissa ja kouluissa järjestetään myös omaa kulttuuritoimintaa, kuten lasten esityksiä, näyttelyitä ja juhlia, jotka ovat tärkeä osa päiväkotien ja koulujen omaa toimintaa. Tämä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja antaa lapsille mahdollisuuden osallistua kulttuurin tekemiseen omassa arjessaan.

Käytännön toteutus ja arviointi

Kulttuuripalvelut koordinoi kulttuurikasvatussuunnitelman työpajojen ja esittävän taiteen kokonaisuuksien toteutusta. Kirjasto vastaa kirjastojen käyttöön ja kirjavinkkaukseen liittyvistä tapahtumista.

Kirkonkylän varhaiskasvatus ja perusopetus

Kirkonkylän työpajat järjestetään pääosin ikäluokittain. Esittävän taiteen kokonaisuudet katsotaan resurssien mukaan yhdistelemällä eri ikäluokkia.

Kyläkoulut

Kulttuurikasvatus kyläkouluilla suunnitellaan vuosittain yhteistyössä koulujen kanssa, huomioiden oppilasmäärät eri ikäluokissa. Työpajaohjelma pyritään järjestämään mahdollisimman pitkälle Järvikylien ja Torvisen kyläkoulupäivinä, jolloin oppilaat osallistuvat työpajoihin yhdessä Tähtikunnan koulun oppilaiden kanssa. Näin luodaan tilaisuuksia tutustua Tähtikunnan koulun oppilaisiin ja vahvistetaan yhteisöllisyyttä.

Työpajojen sisältö kyläkouluissa vaihtelee vuosittain, ja osa niistä voidaan järjestää vuorovuosittain esimerkiksi 1.–3., 4.–6. tai 7.–9. luokkien oppilaille. Tällöin tavoitteena on, että kolmen vuoden aikana jokainen oppilas pääsee kokemaan kaikki työpajasisällöt vähintään kerran. Näin varmistetaan monipuolinen kulttuurikasvatus ja tasavertaiset mahdollisuudet osallistua taiteen eri muotoihin.

Kielipesät ja saamenkielinen opetus

Kulttuurikasvatuksessa huomioidaan saamelaisuus ja sen erityispiirteet erityisesti Vuotson ja Sodankylän kielipesissä, Tähtikunnan koulun kielikylpyopetuksessa ja kaksikielisessä Vuotson koulussa. Yhteistyötä tehdään esimerkiksi alkuperäiskansojen Skábmagovat-elokuvafestivaalin, Ijahis idja-musiikkifestivaalin, Saamelaisnuorten taidetapahtuman ja saamelaisen lastenkulttuurikeskus Mánnun kanssa. Ne tuovat kulttuurikasvatukseen sisältöjä, jotka vahvistavat oppilaiden tietoa ja ymmärrystä saamelaisesta kulttuurista, kielestä ja perinteistä. Tämä tukee kulttuurista moninaisuutta ja paikallisidentiteettiä osana koulun arkea. Saamelaissisältöjä pyritään tuomaan vuosittain myös muille kouluille.

Toisen asteen kulttuuripolku

Lukiolaisten kulttuuripolku rakentuu sekä yhteisöllisistä että yksilöllisistä toimintamuodoista. Yhteiset kulttuuripäivät kolmella vuosittain vaihtuvalla teemalla tuovat kulttuurin osaksi lukioarkea ja vahvistavat yhteisöllisyyttä. Lukiolaisten kulttuurikasvatusta syventää Kulttuuripassi. Passiin merkitään osallistuminen erilaisiin kulttuurielämyksiin, joita voivat olla esimerkiksi konsertit ja teatteriesitykset, museo- ja näyttelykäynnit sekä kulttuuritapahtumien järjestämiseen osallistuminen itse. Kulttuuripassi voidaan hyväksyä osaksi lukion vapaaehtoisia opintoja – esimerkiksi kymmenen tapahtumaa vastaa yhtä opintopistettä, tarkemmat pisteytykset määrittelevät lukion opettajat.

Ammatillisessa koulutuksessa kulttuuripolku rakentuu vastaavasti yhteisöllisestä ja yksilöllisestä toiminnasta. TUVA- ja TELMA-opiskelijoille tuotetaan Matkalla-mallin työpaja ja koko koululle oma kulttuuriesitys kuten konsertti tai tanssiesitys. Kulttuuripassi on käytössä myös Redun opiskelijoilla, ja sen avulla kulttuurikokemukset voidaan liittää osaksi YTO-aineiden Taide ja luova ilmaisu -kurssia.

Arviointi

Toteutuneesta toiminnasta kerätään palautetta vuosittain. Palautteet käsitellään erillisessä palaverissa, johon osallistuvat koulujen rehtorit, kirjasto ja kunnan kulttuuripalvelut. Kulttuuripolun sisältöä tarkistetaan palautteet huomioon ottaen tarvittaessa tai vähintään kolmen vuoden välein.

SODANKYLÄ

Lisätiedot

Anna Yliniemi
Kulttuurikoordinaattori
p. +358 40 053 5652
anna.yliniemi@sodankyla.fi

Laura Hirvonen
Kulttuuri- ja hyvinvointitapahtumatuottaja
p. +358 40 485 8401
laura.hirvonen@sodankyla.fi

HYVINVOINTI- JA SIVISTYSPALVELUT | SODANKYLÄN KUNTA

SODANKYLÄ
Ei kaikille, mutta joillekin kaikki.